

Ante Jelušić

Aleph

Godina je 1998. Mala i zburnjena grupa ljudi našla se na sceni kina Forum u Studentskom centru u Radionici dramskoga stvaralaštva pod vodstvom Denisa Patafte. Većina nas nije znala previše o kazalištu, ali bili smo voljni upijati sve što bi Patafta bacio pred nas. Tijekom te akademske godine dobili smo intenzivni uvid u svijet amaterskoga kazališta u Zagrebu. Posjećivali smo predstave za koje bi Patafta "sredio" karte, bili aktivni gledatelji/sudionici u nastupima Schmrz teatra (performans na brucošijadi FER-a), čak smo jednom prilikom uletjeli u svijet znanstvene fantastike na Sferakonu u zgradi FER-a. Tamo smo vidjeli i jednu sasvim novu stranu kazališnog amaterizma. Kroz ono što se naziva LARP (*live action roleplaying*) ušli smo u svijet kompleksnih priča i intriga u kojima su glumili ljudi koji nisu imali nikakve veze s kazalištem i metodama glu-

me. Voditelj igre, mogli bismo ga nazvati redateljem, pazio je na priču i davao upute ostalim igračima. Scenarija nije bilo, postojale su samo vodilje priče i polazišna točka. Sve ostalo bilo je improvizirano i uz redateljevu pomoć vodilo je nekom logičnom kraju. Gledali smo sve te nastupe i hvatali svaku priliku da naučimo nešto više. Malo-pomalo, dogurali smo do kraja akademske godine. Posljednjih šest mjeseci rada u SKUC-u produktiralo je predstavom *Odmaknuta stvarnost*. Nakon nje nismo htjeli stati. Shvatili smo da možemo napraviti što želimo, igrati se kazališnim poetikama i istraživati kamo dalje.

Prvi problem bio je prostor. U prenapućenom SKUC-u mjesta nije bilo, a za kulturne centre grada Zagreba ili nismo znali ili su već bili popunjeni ljudima koji su nastupali u njihovo ime. I tako je nas desetak sjedilo pred kinom nakon predstave i razmišljalo. Složili smo se da želimo raditi dalje, ali trebamo naći prostor – bilo kakva rupa, bilo što dovoljno veliko da nam pruži priliku da i dalje radimo zajedno. Igram slučaja, od nas desetero dvojica su bili studenti FER-a. Tog dana sjetili smo se LARP-anja u divnoj

crnoj vijećnici FER-a i koliko je to bio dobar prostor. Nekoliko dana kasnije postali smo službena kazališna sekcija FER-a. U njoj su aktivno sudjelovali Vjeran Vukašinović, Luka Staudacher, Jasminka Čavuzić, Domagoj Vidaković, Marijana Mijatović, Filip Brajković, Marina Pražetina te Ante Jelušić i gotovo da je svatko od članova Alepha dolazio iz nekoga drugog kruga, od studenata ADU-a, preko FER-a pa sve do različitih odsjeka Filozofskoga fakulteta. Zajedničkim snagama nas osmero pisali smo tekstove i imali redovite probe barem tri puta tjedno u zgradi FER-a. Osim nas, u Aleph su redovito pristizali gosti iz drugih skupina: Dean Krivačić, Maks Ružinski, Denis Patafta, Mario Kovač, Mihael Zoričić... Tamo negdje početkom 2000. godine, počeli smo se zanimati za poetike ostalih amaterskih skupina, razmišljali smo o tome što mi želimo reći i čime se želimo baviti. Uхватili smo se kako trčimo od teorije kaosa do naprednih matematičkih funkcija; gledali smo kako doskačemo u Beckettov i Kafkin vrt i iz njega idemo prema Borgesovoj pripovijetki *Aleph* o točki iz koje je sve krenulo. Tako je i bilo. Naš trenutak spoznaje o tome što želimo raditi bio je ravan trenutku spoznaje Jorgea Luisa Borgesa, da je aleph točka u koju padaju sve ostale točke iz našega svemira. Sve je postalo jasno. Uzeli smo ime Aleph, aludirajući na Borgesov svjetonazor, njegovu semiotičku zamršenost te u to krenuli uklapati sve ono što nas je zanimalo. Matematika, fizika, znanstvena fantastika, filmovi, klasični dramski tekstovi... Sve je uletjelo u lonac, dobro se pomiješalo i na kraju izbacilo nas.

Kako nas je bilo podosta, od početka smo paralelno radili na više predstava. *Prah* postavljen 1999. godine bila je prva predstava iza koje je stajalo ime Aleph. Krenula je kao igra na temu Borgesove odmaknute stvarnosti u kojoj skup od pet elemenata nikad nema baš pet elemenata. Kroz daljnje improvizacije, na površinu su isplivale i ostale teme koje su nam tada zaokupljale svakodnevicu pa je *Prah* na kraju postao predstava o zlostavljanju, ljudskoj samoći i onom nepoznatom koji čuči za ugla i sve promatra. Stranac te predstave bio je neuspjeli pokušaj kadiriranja Borgesovog *Alepha*. Nije nam uspjelo, ali nas je pogurnulo u pravom smjeru. Scena je bila statična te u potpunosti minimalistički nastrojena: jedan stol i jedna stolica. Ali kroz taj minimalizam omogućili smo glumcima

da igraju netom pred publikom i u potpunosti prenesu sav bijes muškarca i svu agoniju zlostavljane žene.

Drugi dio Alepha (obično su se istodobno radila dva projekta) za to je vrijeme redovito održavao probe i radio na komadu *Krvoskok* Antonina Artauda koji je postavljen 2001. godine. Do tog trenutka se iskristalizirao način rada u grupi. Zajedničkim raspravama i iščitavanjima teksta dolazilo se do ideja za predstavu. U trenutku kad bi neki pojedinac odlučio da u određenom komadu vidi nešto što ga jako intrigira i gura u daljnja istraživanja, ta osoba postala bi redateljsko lice predstave te je dalje koordinirala nastupe, rekvizitu i probe.

Kako je vrijeme prolazilo, tako smo i mi kazališno sazrijevali. Artaud, Beckett, Pasolini,

Kad bi došlo vrijeme za nastup, nismo birali prostor. (...) Jednom zgodom 2001. godine s predstavom Prah nastupali smo između dva heavy metal koncerta u zagrebačkoj Tvornici kulture. Bilo je lijepo od organizatora što su nam dali prostor za nastup, ali po količini zviždanja i plastičnih čaša koje su bačene na nas činilo se da publici nimalo ne paše 45-minutna stanica između koncerata.

